

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

21 juni 2016

WETSVOORSTEL**betreffende het casusoverleg tussen
draggers van een beroepsgeheim**(ingediend door de heer Raf Terwingen c.s.)
_____**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

21 juin 2016

PROPOSITION DE LOI**relative à la concertation de cas organisée
entre dépositaires d'un secret professionnel**(déposée par M. Raf Terwingen et consorts)
_____**SAMENVATTING**

Dit wetsvoorstel geeft enerzijds politie, parket, hulpverleners en andere actoren de mogelijkheid om in een verontrustende situatie een gestructureerd casusoverleg te voeren zonder de privacy of het geheim van het onderzoek te schenden. Zo kunnen zij situaties van bv. familiaal geweld, kindermishandeling en radicalisering efficiënter aanpakken, ook vóór er een misdrijf gepleegd is.

Anderzijds wordt de niet gerechtvaardigde schending van het beroepsgeheim voortaan zwaarder bestraft.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi permet d'une part à la police, au parquet, aux services d'aide et à d'autres acteurs d'organiser une concertation de cas dans une situation préoccupante sans violer le respect de la vie privée ou le secret de l'instruction. Ils pourront ainsi s'attaquer avec plus d'efficacité et avant même la commission d'une infraction aux situations de violence familiale, de maltraitance d'enfants et de radicalisation, par exemple.

D'autre part, les sanctions en cas de violation injustifiée du secret professionnel seront dorénavant alourdies.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel beoogt een duidelijk en transparant kader te scheppen voor het delen van informatie door dragers van een beroepsgeheim. Deze tekst raakt niet aan de uitgangspunten van de instelling van het beroepsgeheim door de wetgever, die als volgt zouden kunnen worden omschreven.

De wetgever wilde met de strafbaarstelling van een schending van het beroepsgeheim gelijktijdig twee belangen beschermen, met name een privaat of particulier belang en een publiek of algemeen belang.

Het privaat belang van de individuele geheimrechtigde bestaat er in dat iemand die in een concrete situatie gegevens meedeelt aan een bepaalde beroepsbeoefenaar er op moet kunnen vertrouwen dat hij dat in vertrouwen kan doen en dat deze beroepsbeoefenaar deze gegevens geheimhoudt. Eenieder heeft recht op bescherming van zijn privéleven, zoals ook supranationaal is vastgesteld in artikel 8 EVRM. Dit houdt meteen ook een publiek of een algemeen belang in. Het is maatschappelijk belangrijk dat er professionelen zijn waartoe men zich kan wenden in het volste vertrouwen zonder vrees voor indiscreties. In de rechtsleer wordt dit soms ook gekoppeld aan een eventueel afzonderlijk derde belang van de beroepsgroepen zélf die enkel door middel van het beroepsgeheim hun professionele activiteiten op een zinvolle wijze kunnen volbrengen.

Omdat dit maatschappelijk zo belangrijk is, is het strafrechtelijk beschermd beroepsgeheim van openbare orde. Dit principe wordt herhaaldelijk in de rechtspraak bevestigd en heeft een aantal belangrijke gevolgen: enkel de wetgever kan de verplichting te zwijgen opheffen en een schending van het beroepsgeheim is niet alleen strafbaar maar ook een strafvervolgung die op een schending gesteund is, is nietig en kan geen gevolg krijgen.

Dat dit alles niet zo absoluut is en dat er soms nood bestaat om uit dit strenge kader te treden, bewijst de formulering van artikel 458 van het Strafwetboek zelf, dat van in het begin reeds twee uitzonderingen op dit principe inschreef. Het betreft hier de wettelijke verplichting om in bepaalde gevallen een geheim mee te delen en de getuigenis in rechte, die door de wet van 13 juni 1996 werd aangevuld met de getuigenis voor een parlementaire onderzoekscommissie.

De wet van 28 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen voegde een

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à créer un cadre clair et transparent pour la communication d'informations par les dépositaires d'un secret professionnel. Elle ne modifie en rien les points de départ de l'institution du secret professionnel par le législateur, que l'on pourrait décrire comme suit.

En incriminant la violation du secret professionnel, le législateur entendait protéger simultanément deux intérêts, à savoir un intérêt privé ou particulier et un intérêt public ou général.

L'intérêt privé du dépositaire individuel d'un secret consiste en ce qu'une personne qui communique des informations à un professionnel dans une situation concrète doit pouvoir escompter qu'elle peut agir en confiance et que ce professionnel respectera le secret de ces informations. Tout un chacun a droit au respect de sa vie privée, ainsi que le consacre également au niveau supranational l'article 8 de la CEDH. Cela emporte d'emblée également un intérêt public ou général. Socialement, il est important qu'il y ait des professionnels auxquels on peut s'adresser en toute confiance sans craindre d'indiscretions. La doctrine y adjoint quelquefois un éventuel troisième intérêt distinct des groupes professionnels mêmes, qui ne peuvent exercer judicieusement leurs activités professionnelles que moyennant le secret professionnel.

Compte tenu de l'importance sociale qu'il revêt, le secret professionnel protégé par le droit pénal est d'ordre public. Ce principe est confirmé à maintes reprises dans la jurisprudence et emporte un certain nombre de conséquences importantes: seul le législateur peut lever l'obligation de secret et une violation du secret professionnel est non seulement punissable, mais en outre une poursuite pénale fondée sur une violation de celui-ci est nulle et reste sans suite.

Ce principe n'est pas absolu et la nécessité de sortir, parfois, de ce cadre strict ressort de la formulation de l'article 458 du Code pénal, qui prévoyait déjà initialement deux exceptions audit principe. Nous visons en l'occurrence l'obligation légale de faire connaître certains secrets dans certaines circonstances et le cas où l'intéressé est appelé à rendre témoignage en justice ou, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 13 juin 1996, devant une commission d'enquête parlementaire.

La loi du 28 novembre 2000 relative à la protection pénale des mineurs a inséré, dans le Code pénal, un

nieuw artikel 458*bis* in het Strafwetboek in. Hiermee werd een derde mogelijkheid toegevoegd aan de gevallen waarin een drager van een beroepsgeheim kan beslissen dit te doorbreken. Naast de reeds bestaande mogelijkheden werd er ook een zogenaamd spreekrecht ingevoerd indien de situatie voldoet aan de voorwaarden als omschreven in dit artikel.

Deze invoering van het spreekrecht voor dragers van een beroepsgeheim onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden kwam tegemoet aan de vraag van de terreinactoren die worstelden met een aantal juridische dilemma's, waaronder het belangenconflict tussen dader en slachtoffer alsook het op onzekere wijze een beroep moeten doen op de rechtsfiguur van de noodtoestand (die in een veralgemeende toepassing het principe van het beroepsgeheim volledig dreigt uit te hollen).

De omstandigheden en de voorwaarden waarin dragers van een beroepsgeheim gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om te spreken, werd sindsdien uitgebreid op verschillende fronten.

De wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie betreft breidde het personeel toepassingsgebied uit tot de kwetsbare personen. Tevens werden de voorwaarden waarin gebruik kan worden gemaakt van het spreekrecht uitgebreid naar de situaties waarin er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of kwetsbare personen slachtoffer zouden worden van de in artikel 458*bis* Sw. bedoelde misdrijven en de houder van het beroepsgeheim hun integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen. Het spreekrecht kon met andere woorden ook ingezet worden ter bescherming van derden. Het artikel werd vervolgens verder uitgebreid door de wet van 23 februari 2012 voor wat betreft slachtoffers van huiselijk geweld.

Door de wet van 10 april 2014 werd het materieel toepassingsgebied van het spreekrecht verder uitgebreid met de invoering van het misdrijf "benadering van minderjarigen met als oogmerk het plegen van strafbare feiten van seksuele aard" (het misdrijf "*grooming*" uit artikel 377*ter* Sw.). De wet van 1 februari 2016 voorziet in een verwijzing naar het misdrijf "voyeurisme" (artikel 371/1 Sw.). Nog recenter is de invoering van een verwijzing naar de artikelen 379, 380, 383*bis*, §§ 1 en 2 en 433*quinqüies* van het Strafwetboek door de wet van 31 mei 2016 tot verdere uitvoering van de Europese verplichtingen op het vlak van seksuele uitbuiting van kinderen, kinderpornografie, mensenhandel en hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf.

nouvel article 458*bis* qui y ajoute un troisième cas où toute personne dépositaire d'un secret professionnel peut décider de le révéler. Cet article a ajouté aux possibilités déjà existantes un "droit de parler" qui s'applique si la situation est conforme aux conditions prévues par cet article.

L'introduction de ce droit de parler, dans certaines circonstances, pour les dépositaires de secrets professionnels répondait à la demande des acteurs de terrain confrontés à divers dilemmes juridiques, notamment au conflit d'intérêts entre l'auteur et la victime, ainsi qu'à l'obligation de devoir recourir de façon incertaine à la construction de l'état de nécessité (qui, en cas d'application généralisée, risque de vider le principe du secret professionnel de toute sa substance).

Depuis lors, les circonstances et les conditions dans lesquelles les dépositaires de secrets professionnels peuvent recourir à la possibilité qui leur est donnée de parler ont été étendues dans plusieurs domaines.

La loi du 30 novembre 2011 modifiant la législation en ce qui concerne l'amélioration de l'approche des abus sexuels et des faits de pédophilie dans une relation d'autorité a étendu le champ d'application personnel aux personnes vulnérables. Les conditions dans lesquelles le droit de parler peut s'exercer ont en outre été étendues aux situations où il existe des indices d'un danger sérieux et réel que d'autres personnes mineures ou vulnérables visées soient victimes des infractions visées à l'article 458*bis* du Code pénal et où le dépositaire du secret professionnel n'est pas en mesure, seule ou avec l'aide de tiers, de protéger l'intégrité de ces personnes. En d'autres termes, le droit de parler pouvait également être invoqué pour protéger des tiers. Cet article a ensuite encore été étendu, par la loi du 23 février 2012, aux victimes de violences domestiques.

La loi du 10 avril 2014 a ensuite étendu le champ d'application matériel du droit de parler en insérant l'infraction relative à la "solicitation de mineurs à des fins de perpétration d'infractions à caractère sexuel" (infraction de "*grooming*" visée à l'article 377 du Code pénal). La loi du 1er février 2016 a prévu un renvoi à l'infraction de "voyeurisme" (article 371/1 du Code pénal). Plus récemment, un renvoi aux articles 379, 380, 383*bis*, §§ 1er et 2, et 433*quinqüies* du Code pénal a été inséré par la loi du 31 mai 2016 complétant la mise en œuvre des obligations européennes en matière d'exploitation sexuelle des enfants, de pédopornographie, de traite des êtres humains et d'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

De invoeging van het artikel 458*bis* Sw. in 2000 was een eerste belangrijke stap naar verduidelijking die tegemoet kwam aan de verzuchtingen van de terreinactoren. Aan de sinds lange tijd geformuleerde verzuchting naar een mogelijkheid om een gestructureerd casusoverleg te voeren, zonder dat er noodzakelijk al misdrijven zijn gepleegd, tussen verschillende terreinactoren, dragers van een beroepsgeheim, afkomstig van verschillende sectoren (en waarbij er dus geen mogelijkheid tot toepassing van de theorie van het “gedeeld beroepsgeheim”), is nog niet tegemoet gekomen.

Reeds in 2006, in het eindresultaat van de werkzaamheden van zowel de Franstalige en Duitstalige als de Nederlandstalige Werkgroep Kindermishandeling, opgericht door de toenmalige minister van Justitie, kwam deze nood naar voren. De Nederlandstalige werkgroep formuleerde dit zeer expliciet met een verwijzing naar de noodzaak van een ‘protocol van moed’ dat als doel had om de mogelijkheden binnen de bestaande wetgeving (zoals artikelen 458 en 458*bis* Sw. en de situatie van noodtoestand) af te tasten en te faciliteren met het oog op door overleg, op een behoedzame manier het kind en de situatie te beveiligen. Hiertoe werd aanbevolen om met een proefproject binnen één gerechtelijk arrondissement, de moed te hebben om de grenzen van het beroepsgeheim af te tasten met het oog op een snelle, efficiënte en effectieve aanpak van concrete, acute of acuut geworden gevallen van kindermishandeling.

Het was wachten tot 2010 toen werd beslist om binnen het kader van het Protocol Kindermishandeling Justitie-Welzijn (2010) een pilootproject te starten. Een stuurgroep “Protocol van Moed”, voorgezeten en gecoördineerd door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de Federale Overheidsdienst Justitie werd opgericht. In het Protocol stond het als volgt omschreven:

“In het kader van een proefproject binnen één gerechtelijk arrondissement, worden de mogelijkheden van dossiergebonden casusoverleg tussen parket, politie en hulpverlening nagegaan. De modaliteiten van dit proefproject worden na consultatie van de betrokken actoren in een draaiboek vastgelegd”.

Het Protocol van Moed wilde een overleg tussen politie en/of justitie en hulpverlening mogelijk maken in concrete dossiers van kindermishandeling waar sprake is van een verontrustende situatie en waar één van de actoren de uitwisseling van gegevens tussen justitie en hulpverlening een meerwaarde vindt, bijvoorbeeld omdat het op de grenzen van de eigen werking stoot. Concreet werd een vaste procedure afgesproken voor acute meldingen vanuit de hulpverlening via het gebruik

L’insertion de l’article 458*bis* dans le Code pénal, en 2000, a constitué une première étape importante dans la clarification répondant aux attentes des acteurs de terrain. Mais il n’a pas encore été répondu à la demande, déjà ancienne, de permettre l’organisation d’une concertation de cas structurée, sans que des infractions aient nécessairement déjà été commises, entre différents acteurs de terrain et dépositaires de secrets professionnels de plusieurs secteurs (situation où la théorie du “secret professionnel partagé” ne peut donc pas s’appliquer).

Cette nécessité a été exprimée dès 2006 dans les conclusions des travaux des groupes de travail visant la prévention de la maltraitance des enfants mis en place par le ministre de la Justice de l’époque, tant du côté francophone et germanophone que du côté néerlandophone. Le groupe de travail néerlandophone l’a formulée très explicitement en renvoyant à la nécessité de conclure un “protocole du courage” afin d’étudier les possibilités offertes par la législation existante (par exemple les articles 458 et 458*bis* du Code pénal et l’état de nécessité) et à les faciliter en vue de sécuriser l’enfant et la situation avec prudence grâce à la concertation. Il a été recommandé, à cette fin, de faire preuve de courage, dans le cadre d’un projet-pilote, dans un arrondissement judiciaire, et d’étudier les limites du secret professionnel en vue du traitement rapide, efficace et effectif de cas concrets, aigus ou devenus aigus de maltraitance d’enfants.

Il a fallu attendre 2010 pour que l’on décide de lancer un projet pilote dans le cadre du *Protocol Kindermishandeling Justitie-Welzijn* (2010). Un groupe de pilotage “*Protocol van Moed*”, présidé et coordonné par le Service de la politique criminelle du Service public fédéral Justice, a été créé. Le Protocole le décrivait comme suit:

“Dans le cadre d’un projet pilote mené au sein d’un seul arrondissement judiciaire, les possibilités de concertation de cas liés au dossier entre le parquet, la police et les services d’assistance sont examinées. Les modalités de ce projet pilote sont consignées dans un scénario, après consultation des acteurs concernés”. (traduction)

Le Protocol van Moed entendait permettre une concertation entre la police et/ou la justice et les services d’assistance dans des dossiers concrets de maltraitance d’enfants dans lesquels la situation était préoccupante et où l’un des acteurs considérait que l’échange de données entre la justice et les services d’assistance offrait une plus-value, par exemple parce qu’il se heurtait aux limites de son propre fonctionnement. Concrètement, une procédure bien établie a

van standaarddocumenten, werd uitzonderlijk een beperkte informatie-uitwisseling mogelijk gemaakt met het oog op het maken van een risico-inschatting door het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling en het Comité Bijzondere Jeugdzorg, werd voorzien in de mogelijkheid tot niet-anoniem casusgebonden overleg tussen parket en hulpverlening (kern van het project) en kon het parket aan de hulpverlening vragen of hulp werd aangevat, verder gezet of beëindigd werd.

Binnen de stuurgroep werd een draaiboek opgesteld waarna het Protocol van Moed in 2012 in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen van start ging. De proefperiode liep van januari 2012 tot en met december 2013. Het werd opgevolgd binnen de vermelde stuurgroep en begeleid door een wetenschappelijk onderzoek. De voornaamste actoren waren het parket Antwerpen, de lokale politie Antwerpen en alle lokale hulpverleners binnen de sectoren van de integrale jeugdhulp.

Tegelijkertijd werd er ook ingezet op de ketenaanpak in dossiers van intrafamiliaal geweld, het zogenaamde "CO3-project" (CO3 staat voor Client Gericht Overleg) in Antwerpen dat, net zoals het Protocol van Moed, in januari 2012 van start ging en nog steeds loopt. Daar waar het Protocol van Moed haar wortels heeft in de werkzaamheden rond het Protocol Kindermishandeling Justitie-Welzijn kwam CO3 (Antwerpen) vanuit een andere hoek tot stand, namelijk vanuit de functie van de provinciale coördinatoren Intrafamiliaal Geweld en de stadswerking Antwerpen. Centraal in het CO3-project staat de ketenaanpak. Het dossierverloop binnen de keten van CO3 wordt opgedeeld in de achtereenvolgende deelprocessen: onthaal en intake, dossiervorming en analyse, weging en kwalificatie, de toewijzing van de casusregie, de uitvoering van het plan van aanpak en tenslotte de evaluatie. Partners in het project zijn de provincie Antwerpen, de stad Antwerpen, het parket Antwerpen, de politie Antwerpen, het Antwerpse justitiehuis, de Antwerpse CAW's, OCMW, en zo verder...

Tussen het 'Protocol van Moed' en het CO3-project werd er onmiddellijk naar een samenwerking en afstemming gezocht. Tussen beide equipes werd de afspraak gemaakt dat bij CO3 aangemelde gevallen van kindermishandeling doorverwezen werden naar de partners van het Protocol van Moed.

Zoals reeds aangehaald, werd het "Protocol van Moed" begeleid door een wetenschappelijk evaluatieonderzoek, "Protocol van Moed: een experiment inzake het spreekrecht en het casusgebonden overleg bij situaties van kindermishandeling". Uit dit onderzoek

été convenue pour les signalements criants émanant des services d'assistance grâce à l'utilisation de documents standardisés, un échange exceptionnel d'informations a été autorisé en vue de permettre au *Vertrouwenscentrum Kindermishandeling* et au Comité *Bijzondere Jeugdzorg* de procéder à une analyse du risque, la possibilité d'organiser une concertation de cas anonyme entre le parquet et les services d'assistance (cœur du projet) a été prévue et le parquet a pu demander aux services d'assistance si l'aide avait été initiée, poursuivie ou terminée.

Au sein du groupe de pilotage, un scénario a été établi, avant que le Protocol van Moed ne soit lancé dans l'arrondissement judiciaire d'Anvers, en 2012. La période d'essai a eu lieu de janvier 2012 à décembre 2013. Elle a été suivie par le groupe de pilotage susvisé et accompagnée d'une étude scientifique. Les principaux acteurs étaient le parquet d'Anvers, la police locale d'Anvers et tous les services d'aide locaux dans les secteurs de l'aide intégrale à la jeunesse.

Dans le même temps, on a aussi misé sur l'approche multisectorielle dans les dossiers de violences intrafamiliales, dans le cadre du "projet CO3" (CO3 correspondant à *Client Gericht Overleg*, "concertation orientée client") à Anvers, qui a débuté, comme le Protocol van Moed, en janvier 2012, et est toujours en cours. Alors que le Protocol van Moed est issu des travaux liés au *Protocol Kindermishandeling Justitie-Welzijn*, le projet CO3 (Anvers) a été conçu sous un angle différent, puisqu'il émane de la fonction de coordinateurs provinciaux en violence intrafamiliale et de l'administration communale d'Anvers. L'approche multisectorielle est au centre du projet CO3. Le déroulement du dossier dans la chaîne du CO3 se subdivise en plusieurs processus successifs: accueil et admission, constitution du dossier et analyse, pondération et qualification, attribution de la gestion du cas, mise en œuvre du plan d'approche et, enfin, évaluation. Les partenaires du projet sont la province d'Anvers, la ville d'Anvers, le parquet d'Anvers, la police d'Anvers, la maison de justice d'Anvers, les CAW et le CPAS anversoïis, etc.

Un rapprochement s'est immédiatement opéré entre le *Protocol van Moed* et le projet CO3. Les deux équipes ont convenu que les cas de maltraitance d'enfants signalés au CO3 seraient redirigés vers les partenaires du Protocol van Moed.

Comme cela a déjà été souligné, le *Protocol van Moed* s'est accompagné d'une étude d'évaluation scientifique, intitulée "*Protocol van Moed: een experiment inzake het spreekrecht en het casusgebonden overleg bij situaties van kindermishandeling*". Il est ressorti de cette étude

bleek dat het Protocol van Moed als project zeer positief geëvalueerd werd door de betrokkenen, maar dat er met betrekking tot de concrete uitwerking ervan nog enkele aandachtspunten kunnen worden geïdentificeerd. Deze worden in de aanbevelingen in het onderzoeksrapport beschreven. Eén ervan is in het bijzonder relevant om hier te vermelden.

“Uit de juridische analyse blijkt dat bij het delen van informatie tussen hulpverlening en parket in het kader van de verschillende samenwerkingsvormen van het Protocol de grenzen van het beroepsgeheim worden afgetast en in sommige gevallen zelfs dreigen te worden overschreden. Daarom moet het creëren van een wettelijke rechtvaardigingsgrond worden overwogen voor het delen van informatie tussen hulpverlening en parket in het raam van de aanpak van kindermishandeling, met het oog op de bescherming van het kind. Een dergelijke wettelijke interventie mag niet zomaar een verwettelijking zijn van de Antwerpse praktijk, maar moet voorafgegaan worden door en dus het resultaat zijn van een grondige reflectie over de juridische haalbaarheid en wenselijkheid, een intens overleg met de belanghebbende actoren en een democratisch debat. Het creëren van een wettelijke regeling doet wel bevoegdheidsrechtelijke vragen rijzen. De organisatie van justitie, parket en het strafrechtelijk onderzoek zijn federale bevoegdheden. De hulpverlening aan slachtoffers en plegers van kindermishandeling is een gemeenschapsbevoegdheid, net als de (vrijwillige en gerechtelijke) jeugdbescherming. In het kader van de eigen bevoegdheden kunnen de gemeenschappen een specifieke regeling maken inzake uitwisseling van informatie (voor zover minstens de federale wetgeving inzake verwerking van persoonsgegevens wordt gerespecteerd) en beroepsgeheim.

De proefperiode is sinds 2014 afgelopen, en ondanks de positieve evaluatie van het project, is de samenwerking binnen het Protocol beëindigd.

Het CO3 project is nog steeds lopende. Het wordt op lokaal vlak opgevolgd door een lokale stuurgroep en op hoger beleidsniveau door een bovenlokale stuurgroep. Het CO3-project is ook nauw verbonden aan andere, gelijkaardige projecten, namelijk het Limburgse LINK-project en de Korte Keten Mechelen. Verder waren ze ook betrokken binnen het Europese Daphneproject rond de *Family Justice Centres* en richten zij hun werking steeds meer in die richting.

Net als het pilootproject “Protocol van Moed”, kunnen CO3, Link en Korte Keten bogen op zeer positieve ervaringen en positieve wetenschappelijke evaluaties.

que le projet du Protocol van Moed avait été évalué très positivement par les intéressés, mais que certains points d’attention pouvaient encore être identifiés concernant sa mise en œuvre concrète. Ces points ont été évoqués dans les recommandations du rapport d’étude. L’un d’eux est particulièrement pertinent en l’espèce.

“Il ressort de l’analyse juridique que, lors du partage de l’information entre les services d’aide et le parquet dans le cadre des différentes formes de collaboration du Protocole, les limites du secret professionnel étaient mises à mal et, dans certains cas, risquaient d’être dépassées. Il convient dès lors d’envisager la création d’une cause de justification légale pour le partage d’informations entre les services d’aide et le parquet dans le cadre de l’approche de la maltraitance d’enfants, dans un souci de protection de l’enfant. Une telle intervention légale ne peut se limiter à une simple légitimation de la pratique anversoise, elle doit être précédée par une réflexion fondamentale sur la faisabilité et l’opportunité juridique, par une concertation intense avec les acteurs intéressés et par un débat démocratique, et être le résultat de l’ensemble de ce processus. La création d’une réglementation légale soulève néanmoins des questions en matière de répartition des compétences. L’organisation de la justice et du parquet et l’instruction pénale sont des compétences fédérales. L’aide aux victimes et aux auteurs de maltraitance d’enfants est une compétence communautaire, tout comme la protection de la jeunesse (volontaire et judiciaire). Dans le cadre de leurs compétences propres, les Communautés peuvent élaborer une réglementation spécifique en matière d’échange d’informations (pour autant qu’elles respectent au moins la législation fédérale relative au traitement des données à caractère personnel) et de secret professionnel.” (traduction)

La période d’essai s’est achevée en 2014 et, en dépit de l’évaluation positive du projet, la collaboration mise en place dans le cadre du Protocole est terminée.

Le projet CO3 est toujours en cours. Au niveau local, il est suivi par un groupe de pilotage local, tandis qu’à un niveau de pouvoir supérieur, un groupe de pilotage supralocal en assure le suivi. Le projet CO3 est étroitement lié à d’autres projets similaires, à savoir le projet LINK au Limbourg et le projet *Korte Keten* à Malines. Une collaboration a également eu lieu avec le projet européen Daphne consacré aux *Family Justice Centers*, une voie dans laquelle leurs activités ne cessent de se concentrer depuis.

À l’instar du projet pilote “Protocol van Moed”, les projets CO3, *Link* et *Korte Keten* peuvent se prévaloir d’expériences très positives et d’évaluations scientifiques

Het pijnpunt bij al deze projecten blijft echter de onduidelijkheid en de vragen over zowel de schending van het geheim van het onderzoek als van het beroepsgeheim. Ook binnen CO3 werd al snel geconcludeerd dat naar een duidelijke wettelijke basis hiervoor moet worden gezocht.

Naar aanleiding van de positieve resultaten geformuleerd in de evaluatieonderzoeken en de zorgen met betrekking tot het geheim van het onderzoek en het beroepsgeheim werd door de Vlaamse Gemeenschap een expertengroep 'informatie-uitwisseling tussen justitie, politie en hulpverlening in zaken van extrafamiliale kindermishandeling en intrafamiliaal geweld' opgericht. Het doel van deze expertengroep was instrumenten te creëren die mee vorm geven aan een betere en sterkere, ook juridisch, verankerde samenwerking tussen hulpverlening, justitie en politie.

In eerste instantie moeten deze instrumenten ingezet worden in het kader van de aanpak van geweld (IFG, EGG, kindermishandeling, etc.). Hierbij is een correcte juridische basis een vereiste om gericht informatie te delen over de diverse beroepsgroepen heen, rekening houdende met hun eigen finaliteit, eigenheid en deontologie, zonder de regels van het beroepsgeheim, de privacy en het geheim van het onderzoek te schenden.

De expertengroep stelde drie instrumenten voor: risico-inschatting, casusoverleg en casuscoördinatie (om het uitzonderlijk karakter ervan te beklemtonen werd hieraan een "plus" toegevoegd):

1° Risico-inschatting plus: dit instrument behelst tijdelijke en gerichte informatie-uitwisseling tussen hulpverlening, politie en parket in acute situaties van intrafamiliaal geweld en/of kindermishandeling met het oog op het garanderen van de veiligheid van (potentiële) slachtoffers van kindermishandeling en/of intrafamiliaal geweld.

2° Casusoverleg plus: dit instrument impliceert een periodiek overleg dat in welomschreven omstandigheden kan aangevraagd worden door hulpverleners en parketmagistraten met het oog op een gezamenlijke bespreking van een chronische situatie van kindermishandeling en/of intrafamiliaal geweld. Het garanderen van de veiligheid van minderjarige en/of meerderjarige slachtoffers vormt het uitgangspunt. Vanuit hulpverleningsperspectief kan dit een eventuele melding (op basis van art. 458bis Sw. of de noodtoestand) voorafgaan en aldus een buffer vormen voor de instroom naar het parket. Vanuit het perspectief van een parketmagistraat houdt dit instrument een mogelijkheid in om te weten te komen of vrijwillige hulpverlening (nog) mogelijk is. Dit

positives. Pour autant, leur talon d'Achille reste leur manque de clarté et les questions qu'ils soulèvent tant en termes de violation du secret de l'instruction que de violation du secret professionnel. Pour le projet CO3 également, la conclusion n'a pas tardé à s'imposer qu'il fallait rechercher un fondement légal clair.

Après les résultats positifs formulés lors des enquêtes d'évaluation et eu égard aux préoccupations relatives au secret de l'instruction et au secret professionnel, la Communauté flamande a constitué un groupe d'experts chargé de l'échange d'informations entre la justice, la police et les services d'aide en matière de maltraitance infantile extrafamiliale et de violence intrafamiliale. Ce groupe avait pour but de créer des instruments contribuant à définir une collaboration de meilleure qualité et renforcée, ayant également un ancrage légal, entre les services d'aide, la justice et la police.

Dans un premier temps, ces instruments doivent être mis à profit pour lutter contre la violence (VIF, violence liée à l'honneur, maltraitance infantile, etc.) Dans ce cadre, une base juridique correcte constitue un prérequis pour partager des informations ciblées par-delà les différents groupes professionnels, compte tenu de la finalité, de la singularité et de la déontologie qui sont les leurs, sans violer les règles relatives au secret professionnel, à la vie privée et au secret de l'instruction.

Le groupe d'experts a présenté trois instruments: l'évaluation des risques, la concertation de cas et la coordination des cas (pour en souligner le caractère exceptionnel, un "plus" y a été ajouté):

1° l'évaluation des risques plus: cet instrument comprend un échange d'informations temporaire et ciblé entre les services d'aide, la police et le parquet dans des situations critiques de violence intrafamiliale et/ou de maltraitance infantile afin de garantir la sécurité des victimes (potentielles) de maltraitance infantile et/ou de violence intrafamiliale.

2° la concertation de cas plus: cet instrument implique une concertation périodique qui peut être sollicitée par les services d'aide et les magistrats de parquet dans des cas bien définis en vue de débattre conjointement d'une situation chronique de maltraitance familiale et/ou de violence intrafamiliale. Le principe est de garantir la sécurité des victimes mineures et/ou majeures. Du point de vue de l'aide, elle peut précéder un éventuel signalement (conformément à l'article 458bis du Code pénal ou suivant l'urgence) et faire ainsi office de tampon au niveau du flux entrant au parquet. Du point de vue d'un magistrat de parquet, cet instrument permet de déterminer si une aide volontaire est (encore) possible. Cet instrument est celui qui se rapproche le plus de la

instrument is het meest te vergelijken met de werkwijze van het Protocol van Moed. Het is van belang dat voor zo'n overleg de toestemming van de procureur des Konings gevraagd wordt, wat niet noodzakelijkerwijze betekent dat het parket dit overleg steeds organiseert. Het casusoverleg krijgt met het door dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 458ter Sw. een wettelijke basis, maar de manier waarop dit georganiseerd wordt, kan lokaal bepaald worden.

3° Casuscoördinatie plus: deze aanpak is een specifieke manier van multidisciplinaire samenwerking, waarbij de betrokken actoren structureel en casusgericht samenwerken en de uitvoering van hun taken, met oog voor eenzelfde doelstelling op elkaar afstemmen. Per casus staat daarbij een gedeeld interventieplan voorop dat vanuit vier invalshoeken consistent en afgestemd uitgevoerd en opgevolgd wordt: strafrechtelijk, protectioneel, politieel, hulpverlenend. Een casusregisseur concretiseert en coördineert de aanpak. Deze aanpak kan aangewezen zijn in meervoudig complexe situaties van intrafamiliaal geweld en/of kindermishandeling. Gelijktijdige aandacht voor de slachtoffers, de daders, het gezin en zijn sociale context zijn maximaal gegarandeerd. Deze werkwijze is het meest geïnspireerd op de werkwijze van de ketenaanpak van CO3 en LINK. Het is van belang dat voor zo'n overleg de toestemming van de procureur des Konings gevraagd wordt, wat niet noodzakelijkerwijze betekent dat het parket dit overleg steeds organiseert. Ook de casuscoördinatie krijgt met het door dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 458ter Sw. een wettelijke basis, maar de manier waarop dit georganiseerd wordt, kan lokaal bepaald worden.

Het Antwerpse CO3 project en de Limburgse praktijk van LINK vinden ook navolging in Wallonië en in Brussel, waar men ook meer en meer voor dergelijke ketenaanpak te vinden is.

Samenwerking en informatie-uitwisseling op een correcte en transparante manier tussen zeer verschillende terreinactoren worden aldus steeds belangrijker. De maatschappelijke realiteit en de daaruit voortvloeiende evoluties, noopten zowel de terreinactoren als de beleidsmakers om in de loop van 2014 de focus ook uit te breiden naar het fenomeen van radicalisering. Ook in deze dossiers kan een correcte informatie-uitwisseling en gecoördineerde aanpak door politie/justitie, hulpverlening en andere actoren, zoals bijvoorbeeld de OCMW's, een grote meerwaarde betekenen om alle puzzelstukjes van aanwijzingen samen te brengen. Ook in dit kader vormen het beroepsgeheim en het beperkte toepassingsgebied van artikel 458bis Sw. echter vaak een struikelblok.

méthode utilisée dans le cadre du *Protocol van Moed*. Il importe de demander, dans le cadre de cette concertation, l'autorisation du procureur du Roi, ce qui ne signifie pas nécessairement que cette concertation est toujours organisée par le parquet. La concertation de cas, que l'article 458ter du Code pénal proposé par la présente proposition de loi dote d'un fondement légal peut être définie localement au niveau de son organisation.

3° la coordination des cas plus: cette approche est un mode spécifique de coopération multidisciplinaire dans laquelle les acteurs concernés coopèrent de manière structurelle et centrée sur les cas. Ils harmonisent la mise en œuvre de leurs missions pour atteindre un même objectif. Un plan d'intervention partagé est fixé. Celui-ci est mis en œuvre de manière cohérente et coordonnée et fait l'objet d'un suivi selon quatre angles d'approche: droit pénal, protection, police, aide. Un administrateur de cas en assure la concrétisation et la coordination. Cette approche peut être indiquée dans une multitude de situations complexes de violence intrafamiliale et/ou de maltraitance infantile. Elle offre un maximum de garantie que les victimes, les auteurs, la famille et son contexte social bénéficieront d'une attention simultanée. Cette méthode s'inspire le plus de la méthode utilisée dans le cadre de l'approche en chaîne de CO3 et LINK. Il importe de demander l'autorisation du procureur du Roi pour cette concertation, ce qui ne signifie pas nécessairement qu'elle est toujours organisée par le parquet. L'organisation de la coordination des cas, que l'article 458ter du Code pénal proposé par la présente proposition de loi dote également d'un fondement légal peut cependant être définie localement.

Le projet CO3 anversois et l'expérience limbourgeoise de LINK font également des émules en Wallonie et à Bruxelles, où l'on est de plus en plus gagné à l'idée d'une telle approche multisectorielle.

La collaboration et l'échange d'informations de façon correcte et transparente entre des acteurs de terrain très différents revêtent donc une importance croissante. La réalité sociale et les évolutions qui en découlent ont toutefois contraint les acteurs de terrain et les décideurs politiques à se focaliser également sur le phénomène de radicalisation dans le courant de 2014. Dans ces dossiers également, un échange d'informations correct et une approche coordonnée de la police/justice, des services d'aide et des autres acteurs que sont notamment les CPAS, peuvent représenter une grande plus-value pour assembler tous les indices à l'instar des pièces d'un puzzle. Dans ce cadre aussi, le secret professionnel et le champ d'application limité de l'article 458bis du Code pénal représentent cependant souvent un obstacle.

Voorliggend voorstel stelt aldus voor een duidelijk en transparant kader hiertoe te scheppen. We kennen in België een streven naar een multidisciplinaire benadering van problematieken teneinde deze op een zo holistisch mogelijke manier aan te pakken. We moeten deze traditie in eer houden en daartoe moeten we de terreinactoren de nodige instrumenten ter beschikking stellen. Dit is de doelstelling van voorliggend wetsvoorstel.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel beoogt twee wijzigingen aan te brengen in artikel 458 van het Strafwetboek.

Een eerste wijziging betreft een precisering van de formulering. Immers, sinds de invoeging van artikel 458*bis* Sw. door de wet van 28 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen, besliste de wetgever een derde mogelijkheid toe te voegen aan de gevallen waarin een drager van een beroepsgeheim kan beslissen dit te doorbreken. Naast de reeds bestaande mogelijkheden, met name wanneer zij wettelijk verplicht worden of wanneer zij een getuigenis in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie afleggen, kunnen zij dit sinds de wet van 28 november 2000 ook doen binnen de voorwaarden zoals aangegeven door artikel 458*bis* van het Strafwetboek waar gemeenzaam naar wordt verwezen als het spreekrecht. De invoeging van de bewoordingen "of toelaat", verwijst naar deze mogelijkheid en naar de nieuwe mogelijkheid zoals wordt voorgesteld door de invoeging van een nieuw artikel 458*ter* Sw. (zie artikel 3 van dit wetsvoorstel).

Een tweede wijziging betreft de strafmaat. De huidige bestraffing van een schending van het beroepsgeheim is "acht dagen tot zes maanden en een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro". Voorliggend voorstel brengt deze op "een gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met één van die straffen alleen". Deze strafmaat komt overeen met de straffen bepaald in artikel 247 Sw. inzake de publieke omkoping.

Gelet op de reeds bestaande mogelijkheden en gelet op de door dit wetsvoorstel nieuw ingevoegde mogelijkheid om op een correcte en transparante wijze informatie die onder het beroepsgeheim of het geheim van het onderzoek valt uit te wisselen, lijkt het gepast de straffen op een schending van het beroepsgeheim te verhogen.

La présente proposition de loi propose dès lors de créer un cadre clair et transparent pour faire face à cette situation. En Belgique, on privilégie une approche multidisciplinaire des problématiques afin de les traiter de la manière la plus holistique possible. Nous devons perpétuer cette tradition et, à cette fin, mettre les instruments nécessaires à la disposition des acteurs de terrain. Tel est l'objectif de la présente proposition de loi.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article vise à apporter deux modifications à l'article 458 du Code pénal.

La première modification vise à préciser la formulation. En effet, depuis l'insertion de l'article 458*bis* du Code pénal par la loi du 28 novembre 2000 relative à la protection pénale des mineurs, le législateur a décidé d'ajouter une troisième possibilité aux cas dans lesquels le dépositaire d'un secret professionnel peut décider de rompre celui-ci. Outre les possibilités déjà existantes, en l'occurrence lorsqu'il y est tenu par la loi ou lorsqu'il est appelé à rendre témoignage en justice ou devant une commission d'enquête parlementaire, il peut également, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 28 novembre 2000, le faire dans les conditions prévues à l'article 458*bis* du Code pénal, et auxquelles est communément associé le droit de parler. L'insertion des mots "ou les autorise" renvoie à cette possibilité et à la nouvelle possibilité proposée par l'insertion d'un nouvel article 458*ter* du Code pénal (voir l'article 3 de la présente proposition de loi).

Une deuxième modification concerne le taux de la peine. Une violation du secret professionnel est actuellement punie d'un emprisonnement de "huit jours à six mois et d'une amende de cent euros à cinq cents euros". La présente proposition prévoit de punir cette violation d'"un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à mille euros ou d'une de ces peines seulement". Ce taux de la peine correspond aux peines prévues à l'article 247 du Code pénal relatif à la corruption publique.

Eu égard aux possibilités existantes et à la nouvelle possibilité insérée par la présente proposition de loi d'échanger de manière correcte et transparente des informations soumises au secret professionnel ou au secret de l'enquête, il semble judicieux de durcir les peines applicables à une violation du secret professionnel.

Deze optie van strafverzwaring vloeit ook voort uit andere vaststellingen en moet aldus in een ruimer kader worden geplaatst. Er wordt herinnerd aan een openingsrede van enkele jaren geleden van de voormalige Procureur generaal Liégeois die voorstelde om de straf significant te verhogen en dit om strenger op te kunnen treden tegen tegen politiemensen en leden van het gerecht die uit onderzoeken lekken gelet op de bedreiging die dit vormt voor het verloop van het gerechtelijk onderzoek en de schending van het vermoeden van onschuld. Deze oproep werd gesteund door de Orde van Vlaamse Balies. Deze bepaling is ook van toepassing op hulpverleners. Geheimen waarvan hulpverleners kennis krijgen in het overleg zoals bepaald door het voorgestelde artikel 458ter Sw moeten worden beschermd en indien hulpverleners deze delen buiten de gevallen bepaald of toegelaten door de wet, wordt de schending van het beroepsgeheim ook in hun hoofde op dezelfde wijze gestraft.

Daarnaast kan ook worden verwezen naar de toekomstige omzetting van de richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbenaming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbenaming.

Deze omzetting maakt dat de Belgische wetgeving moet voorzien in een uitbreiding van de mogelijkheden tot bijstand van een advocaat, vooreerst voor wat betreft de verhoren: de bijstand tijdens de verhoren zal worden uitgebreid tot alle verhoren. Het huidige artikel 47bis, § 7 Sv bepaalt het volgende:

“§ 7. Onverminderd de rechten van verdediging is de advocaat verplicht tot geheimhouding van de informatie waarvan hij kennis krijgt door het verlenen van bijstand tijdens de verhoren zoals bepaald in de artikelen 2bis, § 2, en 16, § 2, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis. Hij die de geheimhoudingsplicht schendt, wordt gestraft met de bij artikel 458 van het Strafwetboek bepaalde straffen.”

Deze bepaling zal door de omzetting van de richtlijn 2013/48/EU van toepassing worden op een veel omvangrijker pakket van verhoren. De bijstand van de advocaat zal ook moeten worden verruimd naar andere onderzoekshandelingen dan enkel het plaatsbezoek met het oog op de wedersamenstelling, met name naar het confrontatieverhoor en de meervoudige confrontatie. (artikel 3, § 3, c), van de richtlijn 2013/48/EU).

Ce choix d'aggravation de la peine découle également d'autres constatations et doit dès lors s'inscrire dans un cadre plus large. On rappellera mercuriale qu'à prononcée il y a quelques années l'ancien procureur général Liégeois, qui proposait d'augmenter la peine de manière significative, et ce, afin de pouvoir sanctionner plus sévèrement les policiers et les membres de la justice qui divulguent des informations relatives aux enquêtes, compte tenu de la menace que de telles fuites représentent pour le déroulement de l'enquête judiciaire et la violation de la présomption d'innocence. Cet appel a reçu le soutien de l'Orde van Vlaamse Balies. Cette disposition s'applique également aux services d'aide. Les informations secrètes dont ceux-ci ont connaissance dans le cadre de la concertation prévue par l'article 458ter du Code pénal proposé doivent être protégées et si des membres de ces services les divulguent en dehors des cas prévus ou autorisés par la loi, la violation du secret professionnel est également punie de la même manière dans leur chef.

En outre, on renverra également à la future transposition de la directive 2013/48/UE du Parlement européen et du Conseil du 22 octobre 2013 relative au droit d'accès à un avocat dans le cadre des procédures pénales et des procédures relatives au mandat d'arrêt européen, au droit d'informer un tiers dès la privation de liberté et au droit des personnes privées de liberté de communiquer avec des tiers et avec les autorités consulaires.

Par suite de cette transposition, la législation belge devra prévoir une extension du droit à l'assistance d'un avocat, tout d'abord en ce qui concerne les auditions: l'assistance durant les auditions sera étendue à toutes les auditions. L'actuel article 47bis, § 7 du Code d'instruction criminelle prévoit ce qui suit:

“§ 7. Sans préjudice des droits de la défense, l'avocat est tenu de garder secrètes les informations dont il acquiert la connaissance en apportant son assistance pendant les auditions conformément aux articles 2bis, § 2, et 16, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive. Celui qui viole ce secret est puni des peines prévues à l'article 458 du Codé pénal.”

Par suite de la transposition de la directive 2013/48/UE, cette disposition s'appliquera à une éventail beaucoup plus large d'auditions. L'assistance de l'avocat devra également être étendue à d'autres actes d'instruction que la seule descente sur les lieux organisée en vue de la reconstitution des faits, notamment à l'audition de confrontation et aux multiples confrontations (article 3, § 3, c), de la directive 2013/48/UE.

Voor het plaatsbezoek wordt in de actuele tekst van artikel 62, derde lid, Sv. reeds verwezen naar artikel 458 Sw. voor wat betreft de bijstand van een advocaat.

Deze bepaling zal door de omzetting van de richtlijn 2013/48/EU naar de twee vermelde onderzoekshandelingen dus ook van ruimere toepassing worden.

Het is in dit ruime kader dat het voorstel tot strafverzwaring in geval van schending van het beroepsgeheim moet worden geplaatst. Het is van belang om de gerechtelijke autoriteiten meer slagkracht te geven ingeval in bovenvermelde gevallen de geheimhoudingsplicht wordt geschonden.

Artikel 3

Voorliggende bepaling voegt een nieuw artikel 458ter Sw. in en beoogt aldus een kader te scheppen voor het zogenaamde “casusoverleg”.

De voorgestelde tekst is geïnspireerd op de goede praktijken van het “Protocol van Moed” en het CO3-project, waar hoger uitvoerig op werd ingegaan, maar verruimt het toepassingsgebied zodat de mogelijkheid tot casusoverleg niet beperkt is tot gevallen van intrafamiliaal geweld. De opsomming van misdrijven bepaald in artikel 458bis Sw. wordt hier niet weerhouden. We bevinden ons immers in de hypothese dat er nog geen misdrijven zijn gepleegd, of mogelijkwijze nog niet zijn gepleegd, want de drager van het beroepsgeheim is misschien niet op de hoogte van gepleegde misdrijven. Het heeft geen zin om aldus het materieel toepassingsgebied te beperken tot bepaalde misdrijven. Het opzet van het casusoverleg is preventief. Een drager van het beroepsgeheim beschikt over bepaalde informatie die hij onrustwekkend vindt. Een “onrustwekkendheid” die kan voortvloeien uit bepaalde indicaties, gedragingen of bewoordingen van de geheimgerechtigde, die in de afweging niet volstaan om ofwel gebruik te maken van het spreekrecht of van de toepassing van de noodtoestand, maar die de drager van het beroepsgeheim ernstig doen twijfelen over zijn eigen mogelijkheid om de fysieke en psychische integriteit van de persoon, van derden of van de openbare veiligheid of de veiligheid van de Staat zelf te kunnen beschermen. Het delen van dergelijke gegevens in het kader van een casusoverleg, maakt dat deze indicaties in een ruimer kader van de hulpverlening en van de politionele en gerechtelijke autoriteiten kunnen worden afgetoetst en beter kunnen worden gekaderd. Dit laat de betrokken instanties toe om op de verschillende leefgebieden van de betrokkene, indien nodig, de passende interventies te kunnen doen, in samenspraak met de andere deelnemers aan het

Concernant la descente sur les lieux, le texte actuel de l'article 62, alinéa 3 du Code d'instruction criminelle renvoie déjà à l'article 458 du Code pénal en ce qui concerne l'assistance d'un avocat.

Par suite de la transposition de la directive 2013/48/UE, le champ d'application de cette disposition sera également élargi aux deux actes d'instruction précités.

C'est dans ce cadre élargi qu'il faut situer la proposition visant à alourdir la peine en cas de violation du secret professionnel. Il importe d'octroyer aux autorités judiciaires une plus grande capacité d'action dans les cas précités de violation de l'obligation de secret.

Article 3

Cette disposition insère un article 458ter dans le Code pénal et vise à créer un cadre pour la “concertation de cas”.

Le texte proposé s'inspire des bonnes pratiques développées dans le “Protocol van Moed” et le projet CO3 – qui ont été commentées en détail ci-dessus –, tout en élargissant leur champ d'application, la possibilité d'avoir recours à la concertation de cas n'étant dès lors plus limitée aux seuls dossiers de violence intrafamiliale. Il ne retient pas la liste des infractions énumérées à l'article 458bis du Code pénal. Il vise en effet l'hypothèse dans laquelle aucune infraction n'a encore été commise – ou ne semble avoir été commise, le dépositaire du secret professionnel n'étant pas nécessairement au courant des délits perpétrés. Limiter le champ d'application matériel à certaines infractions n'aurait donc aucun sens. La concertation de cas a un objectif préventif. Une personne dépositaire du secret professionnel dispose d'informations qu'elle juge inquiétantes. Cette “inquiétude” a pu se développer à la suite de certaines indications, de certains comportements ou propos du bénéficiaire du secret qui ne sont pas suffisants pour se prévaloir du droit de parole ou de l'état de nécessité, mais peuvent conduire le dépositaire du secret professionnel à douter sérieusement de sa propre capacité à protéger l'intégrité physique et psychique de la personne ou de tiers, ou encore la sécurité publique ou la sécurité même de l'État. Autoriser le partage de telles informations au sein d'une concertation de cas permettrait de mieux les évaluer et de mieux les encadrer, dans une perspective plus large combinant à la fois l'aspect assistance et les volets policier et judiciaire du dossier. Les instances concernées pourraient ainsi agir si nécessaire de façon appropriée dans les différents milieux de vie dans lesquels l'intéressé évolue, en collaboration avec les autres participants à la concertation

casusoverleg, met zicht op het ruimer kader van begeleiding, opvolging of vervolging dat de geheimgerechtigde omkadert. Het casusoverleg laat toe om verschillende puzzelstukjes samen te leggen tot een meer coherent en begrijpbaar geheel.

Het casusoverleg kan vooreerst worden georganiseerd met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon – waarmee geduid wordt op de geheimgerechtigde – en van derden. Deze formulering stemt overeen met de formulering van artikel 458*bis* Sw. inzake het spreekrecht. Deze noties zijn dus vertrouwd.

De voorgestelde tekst verwijst op de tweede plaats ook naar de doelstelling van de bescherming van de openbare veiligheid. De notie “openbare veiligheid” wordt hier niet gehanteerd in de zin van de titel VI – Misdrijven tegen de openbare veiligheid, maar als een generieke term verwijzend naar potentieel gevaarlijke situaties die de publieke ruimte zouden kunnen bedreigen. In dit kader kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de problematiek van de radicalisering, zoals hoger ook al aangegeven werd. Ook in dergelijke gevallen is het immers duidelijk dat het beroepsgeheim niet absoluut is en dat de bescherming van de openbare veiligheid van een hoger belang kan zijn waardoor de houders van een beroepsgeheim genoodzaakt kunnen zijn om bepaalde informatie te delen, ook met de gerechtelijke autoriteiten en de politiediensten.

Tot slot wordt ook bepaald dat dit overleg kan plaatsvinden met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid, of in de functionele zin, de veiligheid van de Staat. Deze uitzonderingsgrond wordt ook erkend door het EVRM, de rechtspraak van het EHRM en ook van het Hof van Justitie. Daarin kan worden teruggevonden dat de notie “nationale veiligheid” onder meer het volgende omvat:

- de interne en de externe veiligheid van een lidstaat;
- de aantasting van het functioneren van instellingen en essentiële openbare diensten alsook het overleven van de bevolking;
- het risico van een ernstige verstoring van de externe betrekkingen of van de vreedzame co-existentie van de volkeren;
- de aantasting van militaire belangen die openbare veiligheid in gevaar kunnen brengen.

de cas, dans un contexte plus large d'accompagnement, de suivi ou de poursuites encadrant le bénéficiaire du secret. La concertation de cas permet de reconstituer le puzzle pour former un ensemble plus cohérent et plus compréhensible.

La concertation de cas peut tout d'abord être organisée dans le but de protéger l'intégrité physique en psychique de la personne – le bénéficiaire du secret – et des tiers. Cette formulation correspond à celle de l'article 458*bis* du Code pénal relative au droit de parler. Il s'agit donc de notions familières.

Le texte proposé renvoie également en deuxième lieu à l'objectif de protection de la sécurité publique. La notion de “sécurité publique” n'est pas employée, en l'occurrence, au sens du titre VI – Des crimes et des délits contre la sécurité publique, mais comme un terme générique renvoyant à des situations potentiellement dangereuses susceptibles de menacer l'espace public. Dans ce cadre, on peut par exemple penser à la problématique de la radicalisation, comme cela a déjà été mentionné ci-dessus. Dans ces cas également, il apparaît en effet clairement que le secret professionnel n'est pas absolu et que la protection de la sécurité publique peut être d'une plus haute importance, ce qui peut contraindre les dépositaires du secret professionnel à partager certaines informations, et ce également avec les autorités judiciaires et les services de police.

Enfin, l'article prévoit également que cette concertation pourra avoir lieu en vue de la protection de la sécurité nationale, ou au sens fonctionnel, de la Sûreté de l'État. Ce motif d'exception est également reconnu par la CEDH, la jurisprudence de la CEDH ainsi que celle de la Cour de justice. Il y figure que la notion de “sécurité nationale” comprend notamment ce qui suit:

- la sécurité interne et externe d'un État membre;
- l'atteinte au fonctionnement des institutions et des services publics essentiels ainsi qu'à la survie de la population;
- le risque d'une perturbation grave des relations extérieures ou de la coexistence pacifique des peuples;
- l'atteinte aux intérêts militaires susceptible de mettre la sécurité publique en danger.

Met het oog op de overlegstructuren die zullen worden opgericht voor de aanpak van radicalisering, is het nodig deze uitzonderingsgrond ook in te schrijven.

Het casusoverleg kan worden georganiseerd ofwel mits instemming van de procureur des Konings ofwel indien er een wet bestaat die dergelijk overleg oplegt of toelaat.

De mogelijkheid om dit te doen mits instemming van de procureur des Konings vloeit voort uit de praktijk van de ketenaanpak in de besproken projecten in Antwerpen en Limburg (CO3 en Link) waar indien nodig ook gerechtelijke informatie wordt gedeeld in het kader van aanpak van kindermishandeling en intrafamiliaal geweld. In het kader van deze projecten wordt het overleg georganiseerd mits toestemming van de procureur des Konings. Het initiatief moet immers niet steeds vanuit het parket komen en het parket vormt één van de partners van het overleg waarin alle partners evenwaardig zijn. Aangezien er gerechtelijke informatie kan worden gedeeld, moet de procureur des Konings weliswaar akkoord zijn om dergelijk overleg te organiseren, en dit ter bescherming van bijvoorbeeld lopende onderzoeken die anders in het gedrang zouden kunnen komen. Deze praktijk is ondertussen goed ingeburgerd dankzij de pilootprojecten. De voorgestelde tekst wil aldus een wettelijke basis bieden aan deze ingeburgerde praktijk.

Het initiatief om het overleg te organiseren kan ook uitgaan van de procureur des Konings.

Deze mogelijkheid alleen om casusoverleg te organiseren volstaat echter niet om aan de volledige nood van de terreinactoren tegemoet te komen. In het kader van de thematiek van radicalisering of van bijvoorbeeld lokaal veiligheidsoverleg kan dit moeilijk liggen. Vandaar dat het tekstvoorstel ook bepaalt dat het overleg kan worden georganiseerd indien er een wet is die een dergelijk overleg voorschrijft of toelaat. Een gelijkaardige bepaling komt ook voor in artikel 458 van het Strafwetboek, met name "ingeval de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken", en met de invoeging door voorliggend voorstel, wordt dit aangevuld met 'of toelaat'. In casu bepaalt de nieuw voorgestelde bepaling om *mutatis mutandis* te bepalen dat de wet een dergelijk overleg kan voorschrijven of toelaten. Ingeval in het kader van een dergelijk wettelijk verplicht of toegelaten georganiseerd overleg, een drager van het beroepsgeheim geheimen die hem zijn toevertrouwd bekendmaakt, is er geen misdrijf. Er wordt aan herinnerd dat ingeval een wet dergelijk overleg voorschrijft of toelaat, dit enkel

Il est nécessaire d'inscrire également ce motif d'exception dans la perspective de la mise en place de structures de concertation destinées à lutter contre la radicalisation.

La concertation de cas peut être organisée, soit moyennant l'accord du procureur du Roi, soit en vertu d'une loi qui l'impose ou l'autorise.

La possibilité de l'organiser moyennant l'accord du procureur du Roi découle de la pratique de l'approche intégrale dans les projets dont question à Anvers et au Limbourg (CO3 et Link), où des informations judiciaires sont au besoin également partagées dans le cadre de la lutte contre la maltraitance d'enfants et la violence intrafamiliale. Dans le cadre de ces projets, la concertation est organisée moyennant l'accord du procureur du Roi. L'initiative ne doit en effet pas toujours émaner du parquet et le parquet est l'un des partenaires de la concertation au sein de laquelle tous les partenaires sont équivalents. Étant donné que des informations judiciaires peuvent être partagées, le procureur du Roi doit certes consentir à l'organisation d'une telle concertation, et ce, afin de protéger des instructions en cours par exemple qui, à défaut, pourraient être mises en péril. Dans l'intervalle, cette pratique est largement répandue grâce aux projets-pilotes. La loi proposée entend donc conférer une base légale à cette pratique répandue.

Le procureur du Roi peut, lui aussi, prendre l'initiative d'organiser la concertation.

La seule possibilité d'organiser la concertation de cas ne suffit toutefois pas pour répondre à l'ensemble des besoins des acteurs de terrain. Cela peut s'avérer difficile dans le cadre de la thématique de la radicalisation ou d'une concertation locale sur la sécurité, par exemple. Aussi, la loi proposée prévoit-elle que la concertation peut être organisée s'il existe une loi prescrivant ou autorisant une telle concertation. Une disposition similaire figure dans l'article 458 du Code pénal, à savoir le cas "où la loi les oblige à faire connaître ces secrets", dans laquelle la présente proposition vise à insérer les mots "ou les autorise". La nouvelle disposition prévoit en l'occurrence *mutatis mutandis* que la loi peut prescrire ou autoriser une telle concertation. Lorsque le dépositaire d'un secret qui lui a été confié en fait part dans le cadre d'une telle concertation prescrite ou autorisée par la loi, il n'y a pas d'infraction. Rappelons que si une loi prescrit ou autorise une telle concertation, il faut qu'il soit tenu compte des objectifs visés dans le nouvel article proposé, à savoir la protection

kan rekening houdend met de doelstellingen vermeld in het nieuw voorgestelde artikel, met name met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden of met het oog op de bescherming van de openbare veiligheid of van de veiligheid van de Staat.

Tijdens het casusoverleg kunnen de deelnemers afspraken maken en vaststellen over het gevolg dat aan het overleg zal worden gegeven. Het is ook in dit kader dat het tweede lid van paragraaf 2 van het tekstvoorstel moet worden gekaderd. De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde informatie. Het is immers niet de bedoeling dat deze informatie wordt opgenomen in de persoonsdossiers van elk van de in het overleg betrokken actoren. Het is de bedoeling van het casusoverleg dat er werkafspraken worden gemaakt over wat er met de meegedeelde informatie wordt gedaan, elke actor vanuit zijn eigen invalshoek, zodanig dat er een gecoördineerde opvolging kan plaatsgrijpen die het preventieve aspect van het casusoverleg ten volle respecteert. Bovendien laat deze zinsnede ook toe dat er personen aanwezig zijn op het casusoverleg die niet gehouden zijn tot een beroepsgeheim (zoals bijvoorbeeld bepaalde bestuurlijke overheden). Zij zijn immers ook gebonden tot geheimhouding van de informatie die ze tijdens dit casusoverleg vernemen.

Ingeval het casusoverleg in de voormelde omstandigheden wordt georganiseerd, bepaalt het tekstvoorstel dat de deelnemers aan het casusoverleg niet het misdrijf van schending van hun beroepsgeheim plegen. Het tekstvoorstel wil immers een voorwaardelijke wettelijke rechtvaardigingsgrond invoeren. Indien aan de voorwaarden is voldaan, is er geen wederrechtelijkheid in hoofde van de deelnemers aan het casusoverleg en dus geen misdrijf.

Deze bepaling verhindert vanzelfsprekend een strafrechtelijke vervolging niet. Ingeval het overleg plaatsgrijpt lopende een onderzoek, kan dit onderzoek worden verdergezet. Ingeval naderhand misdrijven worden vastgesteld in hoofde van een persoon of in een dossier over wie of over hetwelk een overleg werd gepleegd, belet dit ook de strafrechtelijke vervolging niet. Teneinde hier geen twijfel over te laten bestaan, wordt dit ook geëxpliceerd in het tekstvoorstel.

Artikel 4

Bij arrest nr 127/2013 van 26 september 2013, vernietigde het Grondwettelijk Hof artikel 6 van de wet van 30 november 2011, in zoverre het van toepassing is op de advocaat die houder is van vertrouwelijke informatie

de l'intégrité physique et mentale de la personne ou de tiers ou la protection de la sécurité publique ou de la sécurité de l'État.

Au cours de la concertation de cas, les participants peuvent conclure et établir des accords à propos des suites à réserver à la concertation. C'est aussi dans ce cadre que le paragraphe 2, alinéa 2, doit s'inscrire. Les participants sont tenus au secret en ce qui concerne les informations communiquées au cours de la concertation. En effet, l'objectif n'est pas que ces informations soient inscrites dans les dossiers personnels de chacun des acteurs associés à la concertation. L'objectif de la concertation de cas est que des accords de travail soient conclus à propos du traitement des informations communiquées, chaque acteur agissant à partir de sa propre position, afin qu'un suivi coordonné puisse avoir lieu dans le plein respect de la dimension préventive de ladite concertation. En outre, ce passage autorise aussi les personnes non tenues au secret professionnel (par exemple certaines autorités administratives) à assister à la concertation de cas. Elles sont en effet également tenues de ne pas révéler les informations dont elles prennent connaissance au cours de cette concertation.

La proposition de texte prévoit que les participants à la concertation ne violent pas le secret professionnel si la concertation est organisée dans les circonstances précitées. Le texte proposé entend en effet introduire une cause de justification légale conditionnelle. Si les conditions prévues sont remplies, les participants à la concertation de cas ne sont pas dans l'illégalité et ils ne commettent donc aucune infraction.

Cette disposition n'exclut naturellement pas les poursuites pénales. Si la concertation a lieu durant une enquête, cette dernière peut se poursuivre. Les poursuites pénales ne sont pas exclues non plus si, ensuite, des infractions sont constatées dans le chef d'une personne ou dans un dossier faisant l'objet d'une concertation. Ces points sont également explicités dans le texte proposé afin qu'il ne subsiste aucun doute à ce sujet.

Article 4

Dans son arrêt n° 127/2013 du 26 septembre, la Cour constitutionnelle a annulé l'article 6 de la loi du 30 novembre 2011, en ce qu'il s'applique à l'avocat dépositaire de confidences de son client, auteur de

van zijn cliënt, dader van het misdrijf dat is gepleegd in de zin van dat artikel, wanneer die informatie mogelijk-kerwijs incriminerend is voor die cliënt:

“B.32. Hoewel de bescherming van de fysieke of psychische integriteit van minderjarige of meerderjarige kwetsbare personen ontegenzeggelijk een dwingende reden van algemeen belang uitmaakt, kan een dergelijke reden de bestreden maatregel niet redelijk verantwoorden, rekening houdend met de bijzonderheden die het beroep van advocaat kenmerken ten opzichte van de andere houders van het beroepsgeheim wanneer de vertrouwelijke informatie aan de advocaat is meege-deeld door zijn cliënt en voor die laatste mogelijk-kerwijs incriminerend is.

B.33. Met de bestreden maatregel heeft de wetgever derhalve op onevenredige wijze afbreuk gedaan aan de waarborgen die bij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens aan de rechtzoekende worden toegekend, en heeft hij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden.”

De inachtneming van de deontologische regels die eigen zijn aan het beroep van advocaat en van de be-ginselen die ze ondersteunen, alsmede het aanvoeren van de noodtoestand onder de in B.3.2 beschreven voorwaarden, maken het trouwens mogelijk om een bil-lijk evenwicht tot stand te brengen tussen de fundamen-tele waarborgen die aan de rechtzoekende in strafzaken moeten worden toegekend en de dwingende reden van algemeen belang die bestaat in de bescherming van de fysieke of psychische integriteit van kwetsbare minderjarige of meerderjarige personen.

Aldus veronderstelt het beroep op de noodtoestand te dezen, anders dan in de bestreden bepaling, dat de advocaat het bestaan aantoon-t van een daadwerkelijk en ernstig gevaar dat onmogelijk op een andere wijze kon worden vermeden dan door het meedelen, zij het in laatste instantie, van het door zijn cliënt gepleegde misdrijf aan de procureur des Konings.”

In het arrest 163/2013 van 5 december 2013 sprak het Grondwettelijk Hof zich op dezelfde wijze uit inzake het beroep tot vernietiging van artikel 2 van de wet van 23 februari 2012 tot wijziging van artikel 458bis van het Strafwetboek teneinde het uit te breiden voor misdrijven van huiselijk geweld, eveneens ingesteld door de Orde van Vlaamse balies en Edgar Boydens.

Dat ook het beroepsgeheim van de advocaat niet (meer) absoluut is, is niet nieuw. Wel wordt zowel door internationale als nationale rechtsinstrumenten als door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof erkend dat ‘uit het bijzondere statuut van de advocaten, vastgesteld in

l’infraction qui a été commise au sens de cet article, lorsque ces informations sont susceptibles d’incriminer ce client:

“B.32. Si la protection de l’intégrité physique ou mentale des personnes mineures ou majeures vulné-rables constitue incontestablement un motif impérieux d’intérêt général, pareil motif ne peut raisonnablement justifier la mesure attaquée, compte tenu des parti-cularités qui caractérisent la profession d’avocat par rapport aux autres dépositaires du secret professionnel, lorsque l’information confidentielle a été communiquée à l’avocat par son client et est susceptible d’incriminer celui-ci.

B.33. Par la mesure attaquée, le législateur a dès lors porté atteinte de manière disproportionnée aux garanties accordées au justiciable par l’article 6 de la Convention européenne des droits de l’homme et a violé les articles 10 et 11 de la Constitution.

Par ailleurs, le respect des règles déontologiques propres à la profession d’avocat et des principes qui les sous-tendent, de même que le recours à l’état de nécessité aux conditions décrites en B.3.2 permettent de réaliser un juste équilibre entre les garanties fonda-mentales qui doivent être reconnues au justiciable, en matière pénale, et le motif impérieux d’intérêt général que constitue la protection de l’intégrité physique ou mentale des personnes mineures ou majeures vulnérables.

En effet, le recours à l’état de nécessité suppose, en l’espèce et à la différence de la disposition attaquée, que l’avocat démontre l’existence d’un péril imminent et grave qu’il est impossible d’éviter autrement que par la communication au procureur du Roi, fût-ce en dernier recours, de l’infraction commise par son client.”

Dans l’arrêt 163/2013 du 5 décembre, la Cour consti-tutionnelle s’est également prononcée dans ce sens concernant le recours en annulation de l’article 2 de la loi du 23 février 2012 modifiant l’article 458bis du Code pénal en vue d’étendre celui-ci aux délits de violence domestique, introduit par l’“Orde van Vlaamse balies” et Edgar Boydens.

Que le secret professionnel de l’avocat, ne soit pas (plus) non plus absolu n’a rien de neuf. Mais tant des instruments juridiques internationaux que nationaux et même la jurisprudence de la Cour constitution-nelle reconnaissent qu’il découle du statut particulier

het Gerechtelijk Wetboek en in de reglementeringen die zijn aangenomen door de bij de wet van 4 juli 2001 opgerichte orden, vloeit voort dat het beroep van advocaat in België zich onderscheidt van andere zelfstandige juridische beroepen zie punt B.6.3. van het arrest 10/2008 van 23 januari 2008 inzake de witwaswetgeving), hierbij ook verwijzend naar de bijzondere positie van de advocaat in het kader van de rechten van verdediging:

“B.7.1. De effectiviteit van de rechten van de verdediging van iedere rechtzoekende veronderstelt noodzakelijkerwijs dat een vertrouwensrelatie tot stand kan komen tussen hem en de advocaat die hem raad geeft en hem verdedigt. Die noodzakelijke vertrouwensrelatie kan alleen tot stand komen en behouden blijven indien de rechtzoekende de waarborg heeft dat wat hij aan zijn advocaat toevertrouwt, door die laatstgenoemde niet openbaar zal worden gemaakt. Hieruit volgt dat de regel van het beroepsgeheim, waarvan de schending met name bij artikel 458 van het Strafwetboek wordt bestraft, een fundamenteel element van de rechten van de verdediging is.”

Nochtans belet dit niet dat de wetgever kan beslissen tot een meldingsplicht voor advocaten, zoals bepaald in de artikelen 38 en 39 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, of van een spreekrecht zoals bepaald in artikel 458bis Sw en deelname aan een casusoverleg zoals bepaald in het nieuwe artikel 458ter van het Strafwetboek, mits een kader wordt geboden dat de bescherming van de rechten van verdediging onverlet laat.

Artikel beoogt aan de interpretatie voorgeschreven door de arresten 127/2013 en 163/2013 van het Grondwettelijk Hof tegemoet te komen door de invoering van een nieuw artikel 458quater Sw. dat deze interpretatie van het Grondwettelijk Hof weergeeft. Daar zich gelijkaardige gevallen zouden kunnen voordoen met toepassing van het nieuwe artikel 458ter Sw, wordt hiermee in dezelfde uitzondering voorzien als voor artikel 458bis Sw.

Artikel 5

Dit artikel beoogt artikel 28quinquies, § 1, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering aan te vullen teneinde mogelijk te maken dat ook de gerechtelijke autoriteiten die aan dergelijk overleg zouden deelnemen, gegevens die zij nodig achten, meedelen. Anders zou het casusoverleg beperkt zijn tot een eenrichtingsverkeer en schiet het aldus zijn doelstelling voorbij. In het welbepaalde geval van het nieuwe artikel 458ter Sw.

des avocats, établi par le Code judiciaire et par les réglementations adoptées par les ordres créés par la loi du 4 juillet 2001, que la profession d’avocat en Belgique se distingue d’autres professions juridiques indépendantes, voir point B.6.3. de l’arrêt 10/2008 du 23 janvier 2008 sur la législation antiblanchiment. Évoquant également le statut particulier de l’avocat dans le cadre des droits de la défense, l’arrêt indique que :

“B.7.1. L’effectivité des droits de la défense de tout justiciable suppose nécessairement qu’une relation de confiance puisse être établie entre lui et l’avocat qui le conseille et le défend. Cette nécessaire relation de confiance ne peut être établie et maintenue que si le justiciable a la garantie que ce qu’il confiera à son avocat ne sera pas divulgué par celui-ci. Il en découle que la règle du secret professionnel, dont la violation est sanctionnée notamment par l’article 458 du Code pénal, est un élément fondamental des droits de la défense.”

Cela n’empêche toutefois pas le législateur de décider d’imposer une obligation de signalement aux avocats, telle que prévue aux articles 38 et 39 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l’utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme ou un droit de parler tel que prévu à l’article 458bis du Code pénal et une participation à une concertation de cas tel que prévue dans le nouvel article 458ter du Code pénal, pour autant que ces dispositions s’inscrivent dans un cadre de manière à garantir les droits de la défense.

L’article 4 tient compte de l’interprétation prescrite par les arrêts 127/2013 et 163/2013 de la Cour constitutionnelle en insérant dans le Code pénal un nouvel article 458quater qui consacre cette interprétation. Étant donné que des cas similaires pourraient se présenter dans le cadre de l’application du nouvel article 458ter du Code pénal, l’article 458quater prévoit une exception identique à celle inscrite pour l’article 458bis du Code pénal.

Article 5

Cet article vise à compléter l’article 28quinquies, § 1er, alinéa 1er, du Code d’instruction criminelle de façon à ce que les autorités judiciaires associées à une telle concertation communiquent également des informations lorsqu’elles le jugent nécessaire. Dans la négative, la concertation de cas ne se ferait que dans un sens et manquerait son objectif. Une exception au secret de l’enquête est donc autorisée dans l’hypothèse bien

kan aldus een uitzondering worden gemaakt voor wat betreft het geheim van het onderzoek. Het komt aan de beoordeling van de magistraat toe om in functie van de voorliggende zaak te bepalen welke elementen die deel uitmaken van het opsporingsonderzoek kunnen worden meegedeeld.

Artikel 6

Dit artikel beoogt een aanpassing van artikel 29, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 29 Sv. betreft de ambtelijke aangifteplicht. Deze ambtelijke aangifteplicht is algemeen zowel met betrekking tot het personeel toepassingsgebied als met betrekking tot het materieel toepassingsgebied. Er wordt dus noch onderscheid gemaakt tussen overheden, openbare officieren of ambtenaren, noch tussen verschillende graden die ze kunnen bekleden. Zij vallen allen onder deze aangifteverplichting. Deze aangifteverplichting geldt principieel ook voor alle wanbedrijven en misdaden. Bijgevolg is de openbare ambtenaar dus ook verplicht om al de wanbedrijven en de misdaden waarvan hij kennis krijgt, aan te geven bij de gerechtelijke autoriteiten. Hierbij beschikt hij principieel over geen enkele beoordelingsmarge. Het komt hem dus niet toe te oordelen over de bewijswaarde van de gegevens waarover hij beschikt noch over de schuld.

Teneinde toe te laten deze ambtenaren te laten deelnemen aan het casusoverleg zoals ingevoerd door het nieuwe artikel 458ter Sw., moet dit worden ingeschreven.

Artikel 7

Dit artikel beoogt artikel 57, § 1, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering aan te vullen naar analogie van artikel 5 van dit voorstel.

Raf TERWINGEN (CD&V)
 Sonja BECQ (CD&V)
 Hendrik BOGAERT (CD&V)
 Roel DESEYN (CD&V)
 Leen DIERICK (CD&V)
 Els VAN HOOFF (CD&V)
 Stefaan VERCAMER (CD&V)

spécifique visée par le nouvel article 458ter du Code pénal. Il incombe au magistrat d'apprécier en fonction du dossier qui lui est soumis quels sont les éléments de l'information judiciaire qui peuvent être communiqués.

Article 6

Cet article vise à adapter l'article 29, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle.

L'article 29 du Code d'instruction criminelle concerne l'obligation de dénonciation incombant notamment aux fonctionnaires publics. Cette obligation a une portée générale, tant en ce qui concerne le champ d'application personnel que pour ce qui est du champ d'application matériel. Aucune distinction n'est donc opérée selon qu'il s'agit d'une autorité ou d'un officier ou fonctionnaire public ou selon le grade de l'intéressé. Toutes les catégories précitées sont soumises à cette obligation de dénonciation, qui s'applique en principe également à l'ensemble des crimes et délits. Le fonctionnaire public est donc aussi tenu de signaler aux autorités judiciaires tous les crimes et délits dont il a connaissance. Il ne dispose en principe d'aucune marge d'appréciation à cet égard. Ce n'est donc pas à lui d'apprécier la valeur probante des informations dont il dispose, ni de se prononcer sur la culpabilité.

Pour que ces fonctionnaires puissent participer à la concertation de cas instaurée par le nouvel article 458ter du Code pénal, cette possibilité doit être inscrite dans la loi.

Article 7

Cet article vise à compléter l'article 57, § 1er, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle par analogie avec l'article 5 de la présente proposition de loi.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 458 van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wetten van 30 juni 1996 en 26 juni 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “buiten het geval dat de wet hen verplicht” en de woorden “die geheimen bekend te maken” worden de woorden “of toelaat” ingevoegd;

2° de woorden “van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd tot vijfhonderd euro” worden vervangen door de woorden “van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met één van die straffen”.

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 458ter ingevoegd, luidende:

“Art. 458ter. § 1. Er is geen misdrijf wanneer iemand die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen deze meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd door een wet of mits toestemming van de procureur des Konings, met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden of met het oog op de bescherming van de openbare veiligheid of de veiligheid van de Staat.

§ 2. De deelnemers aan dit overleg kunnen tijdens het overleg afspraken maken over het gevolg dat aan het overleg wordt verleend.

De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde informatie.

Het overleg staat een strafrechtelijke vervolging niet in de weg.”

Art. 4

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 458quater ingevoegd, luidende:

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 458 du Code pénal, modifié par les lois du 30 juin 1996 et du 26 juin 2000, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “ou les autorise” sont insérés entre les mots “et celui où la loi les oblige” et les mots “à faire connaître ces secrets”;

2° les mots “de huit jours à six mois et d'une amende de cent euros à cinq cents euros” sont remplacés par les mots “d'un an à trois ans et d'une amende de cent euros à mille euros ou d'une de ces peines seulement”.

Art. 3

Dans le même Code, il est inséré un article 458ter rédigé comme suit:

“Art. 458ter. § 1er. Il n'y a pas d'infraction lorsqu'une personne qui, par état ou par profession, est dépositaire de secrets communique ceux-ci dans le cadre d'une concertation organisée par une loi ou moyennant l'accord du procureur du Roi en vue de protéger l'intégrité physique ou mentale de la personne ou de tiers ou en vue de protéger la sécurité publique ou la Sécurité de l'État.

§ 2. Durant la concertation, les participants à celle-ci peuvent convenir de la suite à réserver à la concertation.

Les participants sont tenus au secret à l'égard des informations communiquées durant la concertation.

La concertation n'empêche pas les poursuites pénales.”

Art. 4

Dans le même Code, il est inséré un article 458quater rédigé comme suit:

“458^{quater}. De bepalingen van de artikelen 458bis en 458ter zijn niet van toepassing op de advocaat die houder is van vertrouwelijke informatie van zijn cliënt wanneer die informatie mogelijkcrimineel is voor die cliënt.”

Art. 5

Artikel 28^{quinquies}, § 1, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 13 maart 1998, wordt aangevuld met de woorden “, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 458ter van het Strafwetboek”.

Art. 6

Artikel 29, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 juni 2013, wordt aangevuld met de woorden “, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 458ter van het Strafwetboek”.

Art. 7

Artikel 57, § 1, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 13 maart 1998, wordt aangevuld met de woorden “, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 458ter van het Strafwetboek”.

2 juni 2016

Raf TERWINGEN (CD&V)
Sonja BECQ (CD&V)
Hendrik BOGAERT (CD&V)
Roel DESEYN (CD&V)
Leen DIERICK (CD&V)
Els VAN HOOFF (CD&V)
Stefaan VERCAMER (CD&V)

“Art. 458^{quater}. Les dispositions des articles 458bis et 458ter ne sont pas applicables à l’avocat dépositaire d’informations confidentielles de son client lorsque ces informations sont susceptibles d’incriminer ce client.”

Art. 5

L’article 28^{quinquies}, § 1er, alinéa 1er, du Code d’instruction criminelle, inséré par la loi du 13 mars 1998, est complété par les mots “sous réserve de l’application de l’article 458ter du Code pénal”.

Art. 6

L’article 29, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 28 juin 2013, est complété par les mots “sous réserve de l’application de l’article 458ter du Code pénal”.

Art. 7

L’article 57, § 1er, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 13 mars 1998, est complété par les mots “sous réserve de l’application de l’article 458ter du Code pénal”.

2 juin 2016